

ЛІТЕРАТУРА

1. Васильева Е. А. Внешнеэкономическая «политика открытости» Китайской Народной Республики в оценках отечественных исследователей 70–90 х гг. XX в. 2012. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://cyberleninka.ru>
2. Економічний словник-довідник / [ред. С. В. Мочерний]. – Київ: Femina, 1995. – 367 с.
3. Карелина Е. А. Модернизация стратегии экономического развития Китая в условиях нестабильности мировой экономики : дисс. на сосиск. уч. степ. канд. экон. наук: спец. 08.00.14 «Мировая экономика» / Е. А. Карелина. – М., 2016. – 166 с.
4. Китай опоясує світ. І надає Україні шанс. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.ukrinform.ua>
5. Мерніков Г. І. Модернізація України і досвід Китаю / Г. І. Мерніков // Стратегічні пріоритети. – 2011. – № 3(20). – С. 137-145.
6. Олефір А. Економічна політика Китаю: досвід реформ для України. / Олефір А. // Підприємство, господарство і право. – 2018. – №2 . – С. 53–57.
7. Хоменко О. В. Інклюзивне зростання КНР: СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ ЕФЕКТ [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://sinologist.com.ua>

Хом'як Ольга

Науковий керівник – доц. Петришин Г. Р.

ВПЛИВ МЕДІА-ІНФОРМАЦІЙНОГО ТЕРОРИЗМУ НА МАСОВУ СВІДОМІСТЬ В УКРАЇНСЬКОМУ СУСПІЛЬСТВІ

В епоху глобалізації створено принципово новий інформаційний простір, який дозволяє швидко доставляти повідомлення до споживача та здійснювати різним за спрямуванням організаціям пропагандистську діяльність з метою впливу на масову свідомість. Особливе занепокоєння викликає використання сучасних ЗМІ організаціями терористичного характеру. Тому питання інформаційного тероризму, зокрема медіа-тероризму, актуалізує тему нашого дослідження.

Аналізу окремих аспектів інформаційного тероризму та його зв'язку із засобами масової інформації присвячені роботи таких вчених, як К. Герасименко, Т. Яцик, О. Бойченко, О. Глазов, В. Устинов, Д. Ольшанський [2; 8; 1; 3; 7; 6]. Щодо розуміння самого поняття «інформаційний тероризм», то серед науковців мають місце різні думки. Деякі фахівці стверджують, що інформаційний тероризм – це злиття фізичного насильства зі злочинним використанням інформаційних систем, а також умисне зловживання цифровими інформаційними системами, мережами або їх компонентами з метою сприяння здійсненню терористичних операцій або акцій [9, с. 98]. Іншим визначенням інформаційного тероризму є діяльність, що виражається в залякуванні населення й органів влади з метою досягнення злочинних намірів [10, с. 14].

Позиції вчених на предмет медіа-тероризму теж відрізняються. Так, згідно міркувань К. Герасименко, сутність медіа-тероризму полягає у спробах організації медіа-кампаній, метою яких є дестабілізація суспільства, створення у ньому атмосфери громадянської непокори, недовіри до дій та намірів влади й особливо – її силових структур, покликаних захищати суспільний порядок [2, с. 163]. Погоджуємося з думкою Т. Яцик, яка вважає, що медіа-тероризм – це «зловживання інформаційними системами, мережами та їхніми компонентами для здійснення терористичних дій та акцій» [8, с. 57].

Найефективнішими засобами медіа-тероризму сьогодні вважаються телебачення та мережа Інтернет. Як показують результати моніторингу ЗМІ, в більшості випадків пропаганда радикальних ідей і вербування у лави радикально налаштованих організацій відбувається переважно в популярних соціальних мережах Facebook, ВКонтакте, Twitter, Youtube, де активно поширюються пропагандистські фото - і відеоматеріали, фахово змонтовані з точки зору піару і психології. Так, наприклад, до лав терористичної організації ІГЛІ 84% молодих людей прийшли унаслідок пропаганди діяльності в мережі Інтернет; 47% – звернули увагу на матеріали (відео, текст) розміщені онлайн; 19% – користувалися онлайн-інструкціями при підготовці теракту (виготовлення саморобних вибухових пристроїв і бомб) [5].

Щодо сучасного телебачення, то його доступність і способи подачі інформації дозволяють глядачам бути співпричетними до оприлюднених подій. Телебачення у прагненні привернути до себе увагу пропонує глядачеві велику кількість сенсаційних повідомлень, частину з яких займають відверті подробиці насильства. Показ шокуючих кадрів насильства, супроводжуване визначеними візуальними образами, чинить вплив на усвідомлення того факту, що будь-хто може стати жертвою терористичних дій. Як наслідок, ідентифікація частини аудиторії з жертвами терористичного акту впливає на поширення панічних настроїв. Такий психологічний стан людей дозволяє маніпулювати ними в конкретних цілях. Загрозу поширення паніки серед великих мас людей підтверджують дані зарубіжних соціологів, згідно яких середній англієць проводить біля телевізора 12 років з 70-річного життя; середньостатистична сім'я у США присвячує телепередачам 6,2 години на добу; 95% японців дивляться телебачення щодня; 87,4% французів присвячують телебаченню більшу частину свого вільного часу [7].

Одне з першочергових завдань класичних терористів полягає у виході в міжнародний інформаційний простір для поширення власної ідеології серед широких верств населення. Наприклад, 5 лютого 2005 р. відомий британський телеканал «Channel 4» поширив у ефірі інтерв'ю з відомим міжнародним терористом Шамілем Басаєвим, що викликало обурення з боку Російської Федерації [5]. 17 квітня 2012 р. засновник «Wikileaks» Джуліан Ассанж спілкувався у прямому ефірі з Хассаном Насраллою – лідером шіїтського радикального угруповання «Хезболла». Під час розмови обговорювався ряд важливих політичних тем, зокрема арабо-ізраїльський конфлікт, проблема Палестини, громадянська війна в Сирійській Арабській Республіці та інші [3]. Це інтерв'ю транслювалося також багатьма міжнародними каналами та широко поширювалося в мережі Інтернет. У результаті чого широкі верстви населення були ознайомлені з ідеологією даного руху.

Окрім використання офіційних засобів масової інформації, інформаційний тероризм спирається на поширення певного типу чуток. Як правило, вони багаторазово підсилюють ту атмосферу страху і жаху, на створення якої спрямовані зусилля терористів. Серед всіх різновидів чуток найбільш значущими в рамках інформаційного тероризму є два види: так звані «чутки-страховиська» і «агресивні чутки». «Чутки-страховиська» – це слухи, що відображають деякі актуальні, але небажані очікування аудиторії, в якій вони виникають і поширюються. Найбільш часто зустрічаються «чутки-страховиська» засновані на ідеї неминучого підвищення цін на продукти харчування, їх зникнення і наближення голоду. Такі чутки були зафіксовані, наприклад, у Росії в 1917 і в 1990-1991 роках, в Чилі в 1971-1973 роках, в Афганістані в 1980 році. Наслідком впливу на свідомість людей таких чуток був ажітаж на продукти харчування.

«Агресивні чутки» – це чутки, які спрямовані на стимулювання агресивного емоційного стану та жорсткої агресивної поведінкової дії. Чутки такого роду виникають у гострих ситуаціях протиріч, пов'язаних із міжгруповими, міжетнічними та міжнаціональними конфліктами. Наведемо кілька відомих прикладів: «В Леопольдвілі негри вирізають біле населення» (Заїр, 1960); «Заворушення в Панамі викликані кубинськими агентами» (США, 1964); «Нова влада грабує країну, відправляючи зерно на Кубу і в Росію» (Нікарагуа, 1980) тощо. Основна функція агресивних чуток – пряма провокація агресивних, терористичних дій типу геноциду і масових вбивств [6].

Доречним вирішенням проблеми інформаційного впливу на маси було б створення певної спеціалізованої установи, яка б боролася з інформаційним тероризмом, завдяки розробленню нової доктрини інформаційної безпеки із залученням експертів, телебачення та ЗМІ. Прикладом такої установи може бути британський Центральний офіс інформації, який існував до 2011 р. Проте, на даний момент в Україні не створено такого інституту, але заснування єдиного Інформаційного центру протидії інформаційному тероризму на базі Ради Національної Безпеки і Оборони України є необхідним. Такий центр повинен мати власні функції та виконувати ряд покладених на нього завдань з протидії пропаганді тероризму. Серед них, на думку фахівців, до основних слід віднести: збирання інформації та аналіз пропаганди терористів із виробленням відповідних аргументованих відповідей; роботу з громадським сектором, формування експертного пулу, в тому числі з експертів зі Сходу України; здійснення піару роботи державних органів; організацію централізованої роботи зі ЗМІ; розробку концепції

протистояння інформаційному тероризму; здійснення контролю з надання ефірів для терористів та їхній недопуск до ЗМІ [4].

Отже, забезпечення безпеки суспільства від впливу медіа-тероризму – це забезпечення безпеки кожної людини, оскільки поширення інформації про тероризм, чинить потужний психологічний вплив на свідомість та поведінку людей.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бойченко О. В. Медіа-тероризм: особливості сучасних ознак інформаційної безпеці / О. В. Бойченко // Інтегровані інтелектуальні робото технічні комплекси (ПРТК-2009): Друга міжнародна наук.-практ. конф. (25–28 травня 2009 р.). – К.: НАУ, 2009. – С. 230–232.
1. 2. Герасименко К. С. Сучасні ознаки загроз «інформаційного тероризму» / К. С. Герасименко // Форум права. – 2009. – № 3. – С. 162-166. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/FP_index.htm_2009_3_26
2. Глазов О. В. Міжнародний інформаційний тероризм в контексті загроз національній безпеці України / О. В. Глазов [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://lib.chdu.edu.ua/pdf/naukraci/politics/2012/197-185-15.pdf>. 4. Как вербуют в ИГИЛ: медиа-империя ДАИШ, профессиональный PR и онлайн-присяги террористов (фото, видео) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://rusvesna.su/recent_opinions/1450279359
6. Куса І. Інформаційний аспект тероризму та переговорний процес із терористами. 15. 02. 2014. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://mskod.com/informatsiyiy-aspekt-terorizmu-ta-peregovorniyprotses-iz-teroristami>
7. Ольшанский Д. В. Психология терроризма. - СПб.: ПИТЕР, 2002. – 288 с.
8. Устинов В. В. Международный опыт борьбы с терроризмом: стандарты и практика / В. В. Устинов. – М.: Юрлитинформ, 2002.
9. Яцик Т. П. Особливості інформаційного тероризму як одного із способів інформаційної війни / Т.П. Яцик //Науковий вісник Національного університету державної податкової служби України (економіка, право). – 2014. – № 2. – С. 55–60.
10. Jerrold M. From Car Bombs to Logic Bombs: The Growing Threat from Information Terrorism / M. Jerrold // NATO Library at: Terrorism and political violence, vol. 12, no. 2, Summer 2000. – P. 97-122.
11. Thevenet C. Cyber-terrorisme, mythe ou réalité? / C. Thevenet // Série Mémoires et Thèse. – Université de Marne-La-Vallée. – 2005. – 57 p.

Хом'як Ольга

Науковий керівник – викл. Тимків І. М.

ІМІДЖ СУЧАСНОГО ПЕДАГОГА ВНЗ

Невід'ємною частиною успіху сучасного педагога ВНЗ є його імідж. В перекладі з англійської цей термін означає «образ», тобто візуальна привабливість особистості, вміння подати себе іншим людям. Німецький соціолог Е. Гофман визначав імідж як «мистецтво керувати враженням». Однак, незважаючи на імідж, який педагог для себе створює чи хотів би створити, найважливішими у цій сфері є покликання, любов до учнів та студентів, доброта, лагідність, від природи легкий та зрозумілий спосіб викладання, неймовірна відданість улюбленій справі. Інакше ж, як наголошує учений О. Духнович: «Хто з цих властивостей від природи дарованих не має, той не принесе у педагогічній справі користі» [10, с. 517–518].

Метою даної статті є розкриття основних елементів, структури та деяких аспектів іміджу сучасного педагога ВНЗ.

Серед зарубіжних авторів, що займалися дослідженнями і практичними розробками в царині формування іміджу особистості, слід назвати таких науковців як *П. Берд, С. Блек, Л. Браун, Дж. Брунер, Т. Грінберг, Ф. Девіс, Ф. Котлер* та ін.

Серед перших наукових робіт у сфері іміджу особистості можна виділити праці *О. Грушиніної, Л. Гуревича, Ф. Кузіна, Б. Ушакова, І. Федорова, В. Шепеля* та ін.

Науковиці *Ж. Попова* та *С. Яндарова* розкрили зміст, функції і мотивацію побудови іміджу особистості вчителя, *Н. Шкурко* приділила увагу вивченню структури гендерних та вікових особливостей сприйняття і технології формування іміджу педагога, *О. Забазнова* розглянула вплив «Я-концепції» на формування іміджу педагога [1].